

Skjema 51:

«Planbehandling, miljø- og kulturminneforvaltning 2020»

Gjelder rapporteringsåret 2020

Generelt

Skjemaet er utarbeidet av KOSTRAs arbeidsgruppe for planlegging, byggesaker og miljø (PBM). Arbeidsgruppa består av representanter for Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD), Klima- og miljødepartementet (KLD), Miljødirektoratet, Riksantikvaren (RA), Kartverket, Helsedirektoratet (HD), Direktoratet for byggkvalitet (DiBK), Kommunenes sentralforbund (KS) og Statistisk sentralbyrå (SSB).

Skjemaet er uendret i forhold til rapporteringen for 2019.

Hele veiledningen er tilgjengelig som pdf-dokument ved siden av tittelen øverst på skjemaet. Ytterligere veiledning kan hentes fra <http://kostra.dep.no>.

Merk:

- Skjemaet er utarbeidet på både bokmål og nynorsk.
- Veiledningen finnes bare på bokmål.
- Skjemakontrollene finnes også bare på bokmål.

Tips: Etter som skjema spanner over flere problemstillinger, og noen bolker skal fylles ut av kulturminneetaten i fylkeskommunen, er det et godt tips å delegere skjemautfyllingen elektronisk til de aktuelle fagfolkene i fylkeskommunen. Hvordan dette gjøres, er beskrevet på nyhetssiden til KOSTRA-innrapporteringen for den aktuelle fylkeskommunen (https://skjema.ssb.no/docs/Delegering_av_et_skjema_nb.pdf), der det finnes en trykknapp under venstre menykolonne (eksempel fra skjema 20Byggesak):

Dette vil åpne et nytt vindu (utsnitt nedenfor) hvor du nederst i bildet får anledning til å merke av hvilke bolker som skal delegeres til andre:

← → ↻ 🏠 🔒 skjema.ssb.no/User/Form/Delegate/Send.aspx ☆ S

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

KOSTRA 2019

[Tilbake](#)

Deleger

Du kan delegere utfyllingen av et skjema eller deler av et skjema (spørsmålssgrupper) til andre. Det gjør du ved å sette en hake foran spørsmålssgruppen(e) du ønsker å delegere. Husk å skrive inn mottakers og egen e-postadresse. Når du trykker på knappen "Deleger spørsmål/skjema til svarperson" vil mottaker få en e-post med lenke og påloggingsnøkkel til den delen av skjema vedkommende skal svare på.

Til 📧 * [mottakers e-postadresse]

Fra 📧 * [din e-postadresse]

Svarfrist 📅 * 10.02.2020 ⌚ 12:59

Melding

Hei,

I forbindelse med rapporteringen til Statistisk sentralbyrå vil jeg be deg fylle ut et skjema. Følg linken nedenfor og bruk innloggingnnøkkelen for å logge på SSBs system.

Etter du har fylt ut skjema skal du trykke på kontrollør før du sender skjema tilbake til meg. Har du behov for å forlate skjema midlertidig må du bruke logg ut knappen.

Hvis det finnes en veileder til skjema kan du vise den ved å trykke på info-knapp oppe til høyre i skjermbildet.

Her finnes også en mulighet for å skrive ut ditt skjema. Bruk knapp med pdf-symbol.

[Hilsen](#)

* (Må fylles ut)

Merk spørsmålssgrupper som skal delegeres

☐ Velg alle ☐ Opplysninger om skjema og veiledning. Utfylling av kontaktinformasjon om kommunen og ansvarlig for rapporteringen (setKID)

I skjermbildet setter du opp:

1. epostadresse for mottakeren,
2. hvilken interne frist som hen må forholde seg til (dvs. før KOSTRA-fristen),
3. haker av for hvilke spørsmålssgrupper som skal delegeres, og
4. klikker på delegeringsknappen nederst.

OBS: Når en skjemabolk delegeres, skal du være oppmerksom på at utfyllingen bare blir lagret, hvis ...

1. ... enten utfyllingen blir kontrollert (kontrollknappen nederst i skjema). Å utføre kontroll vil imidlertid medføre at det oppstår (unødvendige) feilmeldinger på bolker hvor data ikke er ferdig utfylt ennå.
2. ... eller du klikker deg inn på en annen bolk. I den andre bolken behøver du ikke å fylle ut noen data – det holder å ha forlatt den bolken du har fylt ut.

Mer om utfyllingen

Skjemaet er tydeliggjort med hensyn til hvilke felter som skal fylles ut eller ikke.

1. Felter til ordinær utfylling: Dette er felter som normalt kan og fortrinnsvis **skal** fylles ut. Disse feltene er vist på vanlig nøytral bakgrunn. Se forklaring nedenfor.

Noen få av disse feltene er obligatoriske, slik at skjema ikke kan sendes inn med mindre feltene er fylt ut med et godkjent innhold. Obligatoriske felter har ingen særskilt markering, men det blir gitt en tydelig feilmelding; «**Feltet må fylles ut**», før skjema kan sendes inn.

2. Felter som må fylles ut under særlige vilkår: Dette er felter som skal fylles ut bare dersom særskilte betingelser er oppfylt, eksempelvis dersom det er svart «Ja» på et inngangsspørsmål, eller et overordnet spørsmål har en verdi større enn 0 - null. Disse feltene har en lysere grå fargetone i bakgrunnen. Se forklaring nedenfor.
3. Felter som ikke kan fylles ut (summeringer, beregninger mv.). Disse feltene har en mørkere grå fargetone i bakgrunnen.

MERK: Det er stor forskjell på om det ikke har vært aktivitet innen et saksområde, eller om aktivitetsnivået er ukjent. For å få fram tydelig informasjon om dette, gjelder følgende regler for utfyllingen:

- Feltene til utfylling skal så langt som mulig fylles ut.
- Hvis det ikke har vært forekomster av en bestemt kategori i spørsmålet som er stilt, skal det fylles ut med **tallet 0 (null)**.
- Dersom fylkeskommunen av ulike årsaker ikke vet svaret på et spørsmål som ikke er obligatorisk, skal feltet (feltene) **ikke** fylles ut.

Det er uomgjengelig viktig å fylle ut tallet 0 der dere vet at det har vært aktivitet.

0 (null) er et presist tall, en opplysning om aktivitetsnivået.

Det kan summeres med tall for andre fylkeskommuner for å få fram rimelig pålitelige landstall m.m.

Manglende utfylling («blank») betyr at man ikke vet, at man ikke har noe man kan fortelle.

«Blank» betyr at tallet ev. må estimeres for å få fram et usikkert landstall.

A. Opplysninger om fylkeskommunen

Det er svært viktig at navn, e-postadresse og telefonnummer til skjemaansvarlig blir fylt ut. Dette letter eventuell seinere kontakt for revisjon og andre tilbakemeldinger fra SSB.

DEL 1: Planarbeid og saksbehandling av kulturminner i fylkeskommunen

Skjema 51 er delt i en del 1 og 2, mellom planbehandling av kulturminner og den ordinære koordinerende planbehandlingen i fylkeskommunen. Bolkene B1, C1 og D1, og de tilsvarende bolkene B2, C2 og D2 gjelder det samme tema, men kan besvares hver for seg av koordinator for rapportering innen kulturminnefeltet og koordinator for rapportering om den ordinære planbehandlingen. Det er lagt opp til at rapporteringen på skjemaet kan splittes digitalt, slik at dette blir mulig.

Rapportering på bolkene B1 til F gjelder kulturminnefeltets saksbehandling av saker både etter kulturminneloven og plan- og bygningsloven.

B1. Tid brukt til arbeid med kulturminner i fylkeskommunen

Det skal rapporteres på antall årsverk som er brukt til kulturminneforvaltning i alt i rapporteringsåret, både etter kulturminnelov og plan- og bygningslov og annet arbeid innen kulturminnefeltet. Tallene skal oppgis med en desimal.

Det rapporteres hver for seg på antall årsverk til:

1. arkeologi og automatisk fredede kulturminner
2. nyere tids kulturminner etter 1537
3. landskap/by/arealplan (årsverk brukt til saksbehandling av kommunens arealplaner, og årsverk brukt til ivaretagelse av kulturvern- og kulturmiljøperspektivet i prosjektorganisert by-/tettsteds- eller kulturlandskapsarbeid).
4. annet (f. eks. egne planer, formidling, kurs og veiledning av både eiere av fredede bygg og opplæring av håndverkere, arbeid med skilting, pilgrimsled etc.).

Spørsmål om årsverk til andre oppgaver følger i bolk B2.

Spørsmål 1 (øverst) er summeringsfelt for delspørsmålene a. til og med d. nedenfor, og er sperret for utfylling.

I spørsmål 2a rapporteres det på hvor mange årsverk av totalen som var engasjementer, inkludert innleid eller midlertidig ansatt arbeidskraft for gjennomføring av for eksempel feltarbeid ved arkeologisk registrering etter kulturminneloven § 9.

C1. Planbehandling

C11. Har fylkeskommunen en gjeldende plan etter plan- og bygningsloven med spesielt fokus på ...
1a. Kulturminner og kulturmiljøer.

Her er det bare ett spørsmål; om plan for kulturminner og kulturmiljø, med årstall for siste planutgave.

Spørsmål om andre temaplaner følger i bolk C2.

C12. Innsigelser til kommunale planer begrunnet med kulturminnehensyn

Det er viktig her å se spørsmålene i sammenheng med de tilsvarende spørsmålene i bolk C2: Antall planer med innsigelser og brakt til mekling skal være lik eller lavere enn det tilsvarende antallet som oppgis i bolk C2, og selvsagt lik eller lavere enn det tilsvarende antallet behandlede planer i alt (som også finnes i bolk C2 kolonne a.).

Tabellradene

Det skal rapporteres separat for

- 3a. Kommune(del)planer, dvs. både kommuneplan og kommunedelplaner
- 3b. Områdereguleringer, pbl. § 12-2 (<http://lovdata.no/lov/2008-06-27-71/§12-2>)
- 3c. Detaljreguleringer, pbl. § 12-3 (<http://lovdata.no/lov/2008-06-27-71/§12-3>).

Både private detaljreguleringer godkjent av kommunen og kommunale reguleringsplaner skal regnes med.

Tabellkolonnene

a. Antall planer med innsigelser i alt

Med ”innsigelse” menes **formelt fremmet innsigelse i høringsfasen**. Varsel om mulig innsigelse tidlig i planprosessen, som ikke er fulgt opp i formell høringsfase, skal ikke tas med.

Alle formelle innsigelser skal regnes med, uavhengig av om de er trukket seinere i planfasen på grunn av planendringer eller i mekling. Dersom det fremmes innsigelse mot en plan på nytt igjen i 2. eller seinere høringer, **skal** planen telles på nytt.

b. Antall planer brakt til mekling

Hensikten med mekling i innsigelsessaker, er at plankonflikter kan bli løst i en prosess mellom kommunen og vedkommende organ. Meklingen forutsettes foretatt av fylkesmannen.

Her skal det telles antall kommunale planer med innsigelse fra fylkeskommunen som er oversendt til fylkesmannen i samsvar med regelverket.

Rundskriv T-2/14 <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/retningslinjer-for-innsigelse-i-plansaker-etter-plan-og-bygningsloven/id751295/> gir veiledning om prosessen for mekling i innsigelsessaker.

D1. Behandling av tiltak/søknader som påvirker kulturminner

Her rapporteres det om saker etter både kulturminnelov og plan- og bygningslov. Det skal telles antall meldinger som er **behandlet** (dvs. gitt uttalelse til) i rapporteringsåret. Alle uttalelser skal telles. Dersom det seinere er gjort et nytt vedtak i samme sak, telles det som et nytt vedtak.

1. Antall bygge- og rivesaker i alt i områder med hensynssone eller spesialområde bevaring som fylkeskommunen har gitt uttalelse til.

Spørsmålet gjelder tiltak som ikke avhenger av dispensasjon (unntak) fra planen, men som likevel sendes fylkeskommunen som regional kulturminnemyndighet til uttalelse. Slik rutine fremgår ofte av reguleringsbestemmelsene i pbl.:

- § 12-5 nr. 5 (<http://lovdata.no/lov/2008-06-27-71/§12-5>) og
- § 12-6 (<http://lovdata.no/lov/2008-06-27-71/§12-6>), jf
- § 11-8, 3. ledd, c (<http://lovdata.no/lov/2008-06-27-71/§11-8>)

2. Antall behandlede meldinger om riving eller vesentlig endring av ikke-fredete bygninger oppført før 1850

Etter kulturminneloven § 25 andre ledd (<http://lovdata.no/lov/1978-06-09-50/§25>) skal regional kulturminneforvaltning (fylkeskommunen) ha melding fra kommunen når denne har fått søknad om riving eller vesentlig endring av byggverk fra før 1850 som ikke er fredet.

Her skal telles med de uttalelsene den har **journalført**, enten de er gitt pr telefon, e-post, etter møte, befarung eller ved brev. Poenget er at tilbakemeldingen må kunne etterprøves i senere saksbehandling.

3. Behandlede dispensasjonssøknader fra planbestemmelser

I spørsmål 3 skal det rapporteres om behandlede søknader fra kommunale planbestemmelser om kulturminner, både for

- a. antall søknader som ble behandlet i alt,
- b. antall søknader hvor fylkeskommunen har frarådet dispensasjon, og
- c. antall søknader der fylkeskommunen har påklaget vedtak om dispensasjon.

Hvordan de enkelte spørsmålsfeltene er å forstå, er omtalt nærmere nedenfor.

4. Behandlede dispensasjonssøknader fra kulturminneloven

I spørsmål 4 skal det rapporteres om behandlede dispensasjonssøknader fra kulturminneloven.

Spørsmålet omfatter alle kulturminner som det er gjort særskilt fredningsvedtak for etter kulturminneloven §§ 15 a, 19, uavhengig av alder, og inkluderer:

- automatiske fredete kulturminner, og inkluderer kulturminner fra før 1537, samiske kulturminner som er mer enn 100 år gamle og bygninger fra før 1650, jf. kulturminneloven § 4 (https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1978-06-09-50/KAPITTEL_2#KAPITTEL_2)
- nyere tids kulturminner, enten de er fredet ved vedtak i medhold av kulturminneloven eller er gitt bevaringsstatus i plan

- maritime kulturminner, dvs. kulturminner under vann (som ikke er automatisk fredet).

Tabellkolonnene til spørsmål 3 og 4

Beskrivelsen nedenfor gir veiledning til hvordan de enkelte spørsmålsfeltene er å forstå.

a. Antall dispensasjonssøknader i alt (gjelder både spørsmål 3 og 4)

Spørsmålene kartlegger mengden dispensasjonssaker som fylkeskommunen skal ta stilling til. Dette forteller om aktivitet og arbeidsbelastning, enten sakene har bakgrunn i rene søknader eller dispensasjonsspørsmålet er avledet av en annen sak, for eksempel søknad om tilskudd.

For utdyping av vesentlig/mindre vesentlig endring, se Riksantikvarens informasjonsblad nr 11.1.1.

Fredning: "Å eie et fredet hus" (<http://www.riksantikvaren.no/Veiledning/For-eiere-av-fredete-bygg-og-anlegg>).

Tabellkolonnene til spørsmål 3

b. Herav søknader der fylkeskommunen har frarådet dispensasjon

Fylkeskommunen kan uttale seg (men har ikke myndighet til å avgjøre) dispensasjonssøknader etter plan- og bygningsloven.

Spørsmålet skal besvares med å telle opp antall søknader der endringen er av så vesentlig karakter at fylkeskommunen har frarådet dispensasjon.

c. Herav (se kolonne a) søknader der fylkeskommunen har påklaget vedtak om dispensasjon

Dersom dispensasjonen blir gitt til tross for fylkeskommunens fraråding (kolonne b), kan fylkeskommunen påklage dispensasjonsvedtaket.

Normalt vil antallet påklagde dispensasjonsvedtak være mindre enn antallet frarådte vedtak. Unntak kan gjelde for vedtak som blir frarådd før årsskiftet, likevel vedtatt, og så påklaget neste år.

Tabellkolonnene til spørsmål 4

Felles for begge kolonner: Henvisninger til kulturminneloven:

§ 4 tredje ledd. Automatisk fredete kulturminner (<http://lovdata.no/lov/1978-06-09-50/§4>)

§ 15. Fredning av bygninger, anlegg m.v. fra nyere tid (<http://lovdata.no/lov/1978-06-09-50/§15>)

§ 15a. Dispensasjon (<http://lovdata.no/lov/1978-06-09-50/§15a>)

§ 19. Fredning av område rundt et fredet kulturminne (<http://lovdata.no/lov/1978-06-09-50/§19>)

§ 20. Fredning av kulturmiljø (<http://lovdata.no/lov/1978-06-09-50/§20>)

b. Herav: Antall innvilgede dispensasjoner (gjelder spørsmål 4).

Fylkeskommunen har myndighet til å innvilge dispensasjonssøknader knyttet til kulturminneloven. Spørsmålet skal derfor besvares med å telle opp antall dispensasjonssøknader som er innvilget.

Fylkeskommunen skal behandle søknader om dispensasjoner som gjelder kulturminner eller kulturmiljøer fredet etter kulturminnelovens (kml - <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1978-06-09-50#>) §§ 15 eller 19 og i noen tilfeller etter § 20 samt for bygninger som er eldre enn 1650 og erklært fredet etter kml § 4.

Fylkeskommunen kan gi dispensasjon ved mindre vesentlig endring. Selv om søknaden gjelder vesentlig endring, og fylkeskommunen ikke har myndighet til å gi dispensasjon, skal søknaden telles med i oversikten.

c. Herav (se kolonne a) søknader der tiltakshaver har påklaget avslag

Tiltakshaver vil kunne påklage dersom fylkeskommunen avslår en dispensasjonssøknad etter kulturminneloven.

Antall avslag på søknader kan normalt beregnes ved differansen mellom kolonne a. minus kolonne b. Alle avslag blir imidlertid ikke påklaget. Normalt skal derfor kolonne c. være mindre enn denne differansen. Her kan imidlertid søknadsbehandling som krysser årsskiftet forstyrre dette resonnementet.

E. Politianmeldelser med grunnlag i kulturminneloven

1. Antall politianmeldelser med utgangspunkt i kulturminneloven som fylkeskommunen har levert inn det siste året.

Dette er et nytt spørsmål f.o.m. rapporteringsår 2019. Dette gjelder anmeldelser gitt på grunn av forsettlig eller uaktsom overtredelse av forbud, påbud eller bestemmelser gitt i eller i medhold av kulturminneloven.

Spørsmålet er tatt med for å se hvilket omfang dette kan ha. Informasjonen framkommer ikke av andre registre som eksempel straffesaksregisteret.

F. Automatisk fredete kulturminner

1. Antall saker om planer og tiltak ift. automatisk fredete kulturminner

1a. Saker som gjelder offentlige og større private tiltak

Dette er de sakene som beskrives i kulturminneloven § 9 (<http://lovdata.no/lov/1978-06-09-50/§9>), som er oversendt til fylkeskommunen for vurdering av forholdet til automatisk fredete kulturminner eller skipsfunn. Eksempler på dette er kommuneplaner, reguleringsplaner, konsesjonspliktige energi- og vassdragssaker, andre energi- og vassdragssaker av noe størrelse, nydyrkingsplaner som omfatter et areal større enn 15 dekar og drenering/grøfting av åkerarealer over 100 dekar. Større private tiltak er for eksempel nærings- eller forsamlingsbygg og idrettsanlegg.

Undersøkelse etter § 9 kan være alt fra rene arkivundersøkelser av dokumenter eller skanninger til fysiske inngrep i området for eventuelt å finne forekomster av før-reformatoriske spor av menneskelig aktivitet. Det er underordnet om fylkeskommunen har ment om det er nødvendig å gjennomføre fysiske undersøkelser i felt eller ikke. Alle saker som kan utløse undersøkelsesplikten skal registreres her. Målet er å kartlegge saksmengden fylkeskommunen har for automatisk fredete kulturminner og skipsfunn. En sak skal kun telles det kalenderåret den blir registrert hos fylkeskommunen første gang.

Det skal telles bare behandlede saker som er ferdig behandlet i løpet av rapporteringsåret.

1b. Saker som gjelder mindre, private tiltak som er mottatt i rapporteringsåret

Mindre private tiltak utløser ikke noen automatisk og ubetinget undersøkelsesplikt tilsvarende den som gjelder etter § 9. Der fylkeskommunen likevel mener at mindre private tiltaket kan påvirke automatisk fredete kulturminner i strid med forbudet i lovens § 3 (<http://lovdata.no/lov/1978-06-09-50/§3>), har den rett til å sette krav til gjennomføringen av tiltaket. Dette er registrering etter kulturminneloven § 11 første ledd bokstav a, når det er grunn til dette etter lovens § 8 første ledd.

Med mindre, private tiltak menes i denne sammenheng ethvert fysisk tiltak som medfører arealinngrep og som initieres og utføres av eller på vegne av for eksempel en privatperson, frivillige organisasjoner, eller eventuelt andre typer private tiltakshavere. Tiltaket dekker normalt kun egne bruksbehov, for å bli oppfattet som et mindre, privat tiltak. Se også Rundskriv T-2/07 "Dekning av utgifter til arkeologiske arbeider ved mindre, private tiltak" (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/t-207-dekning-av-utgifter-til-arkeologis/id452417/>).

Eksempler på mindre, private tiltak kan være: bygging av bolig, garasje, tilbygg, hytte/fritidshus, grøfter for framføring av rørledninger og kabler, oppføring av brygge og molo, arbeid i forbindelse med mudringer og utfyllinger, opparbeiding av tomt, nydyrkingstiltak på mindre enn 15 dekar over 5 år, landbruksveg på mindre enn 3 kilometer i løpet av 5 år, jf. Rundskriv T-02/2007 (<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/md/vedlegg/kulturminner/t-2-07.pdf>).

Det skal telles bare mottatte saker, uavhengig av om disse er ferdig behandlet i løpet av rapporteringsåret eller ikke.

Tabellkolonnene

a. Antall i alt

Her skal det rapporteres saksmengden i alt.

b. Herav oversendt til Sjøfartsmuseum

Fylkeskommunen skal oversende alle saker som kan komme i konflikt med kulturminner under vann eller skipsfunn (jf. kulturminneloven § 14) (<http://lovdata.no/lov/1978-06-09-50/§14>) til sjøfartsmuseum for uttalelse. Bestemmelsen gjelder både i sjø og i vassdrag.

2. Arkeologiske registreringer gjennomført av fylkeskommunen i rapporteringsåret

Med arkeologiske registreringer menes det feltarbeidet som gjøres for å avklare om det finnes automatisk fredete kulturminner eller skipsfunn, og omfanget av dem. Ren saksbehandling i en § 9-undersøkelse telles ikke i spørsmålene under 2.

Med saksbehandling menes regional kulturminneforvaltnings utarbeiding av uttalelse til søknader etter plan- og bygningsloven og kulturminneloven, herunder forholdet til kjente, automatisk fredete kulturminner og vurdering av eventuelt behov for arkeologisk registrering.

Saksbehandlingen omfatter også arkivsøk og befaringer som er nødvendig for å avgi slik uttalelse eller vurdere behovet for slike registreringer. Utarbeiding av eventuelle krav om registreringer, samt utarbeiding av standardisert prosjektbeskrivelse og budsjett i små saker, regnes også som saksbehandling.

I de tilfeller der det eventuelt gjennomføres flere befaringer/registreringer i forbindelse med én og samme sak, skal disse telles som én registrering. Det er underordnet om befaringen/registreringen gjennomføres i forbindelse med en sak som er registrert i rapporteringsåret eller tidligere.

Tabellkolonnene

a. Arkeologiske registreringer i alt

Det skal fylles inn alle arkeologiske undersøkelses**prosjekter** som fylkeskommunen har gjennomført, fordelt på sakstypene i tabellhodet. Selve kolonnen er en beregnet sum, og er skrivebeskyttet

Kolonne a framkommer som en sum av kategoriene nedenfor:

- b. b. Kommune(del)planer
- c. Reguleringsplaner (både områdereguleringer og detaljreguleringer, uavhengig av om det er kommunen eller private aktører som har fremmet reguleringsplanen)
- d. Energi- og vassdragssaker
- e. Landbrukssaker
- f. Andre saker

Tabellradene

2a. Registreringer i alt

Målet er å få fram den arbeidsinnsatsen fylkeskommunene gjør for å registrere ved mindre, private tiltak eller ved de offentlige og større private tiltakene. Det er underordnet om befaringen / registreringene gjennomføres i forbindelse med en sak som er registrert i rapporteringsåret eller tidligere (jf. spørsmål F1b).

2a1. Av dette: I hvor mange tilfelle ble det påvist ikke tidligere kjente automatisk fredete kulturminner?

Målet er å kartlegge i hvor mange saker det ble påvist ikke tidligere kjente automatisk fredete kulturminner. Det er sakene som telles, og ikke funnene. Det er underordnet om det/de automatisk fredete kulturminnene er i konflikt med plan/tiltak eller ikke. Der det i saken kun blir bekreftet funn av tidligere kjente automatisk fredete kulturminner, skal det ikke registreres noe her. Kartleggingen gjelder både offentlige samt større og mindre private tiltak.

2a2. Hvor mange av registreringene under 2a. skyldtes mindre, private tiltak?

Det er behov for å kunne skille registreringer ved mindre private tiltak fra dem som utføres i medhold av § 9, (<http://lovdata.no/lov/1978-06-09-50/§9>), der fylkeskommunen har anledning til å kreve kostnadsdekning iht. kulturminneloven § 10, første ledd, første punktum. Ved registreringer i tilknytning til mindre, private tiltak kreves det ikke kostnadsdekning. Se også T-2/07 "Dekning av utgifter til arkeologiske arbeider ved mindre, private tiltak" (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/t-207-dekning-av-utgifter-til-arkeologis/id452417/>).

Det er underordnet om befaringen/registreringen gjennomføres i forbindelse med en sak som er registrert i rapporteringsåret eller tidligere.

Her skal telles opp undersøkelser der det ble påvist nye funn**steder**.

Funn av nye objekter på eksisterende funnsteder skal ikke regnes med.

2a2a. I hvor mange av registreringene under 2a2 ble det påvist ikke tidligere kjente automatisk fredete kulturminner?

Registreringene ved mindre private tiltak er i utgangspunktet en ren utgiftspost for fylkeskommunen, og dette gjenspeiles antagelig også i regnskapsrapporteringen under funksjon 750. I noen tilfeller får fylkeskommunen dekket sine utgifter via

Riksantikvaren; der det blir gjort funn og siden gitt dispensasjon til inngrep i eller fjerning av forekomsten. Dette antas også å være synlig i rapporteringen under funksjon 750.

2a3. I hvor mange av registreringene under 2a ble det krevd kostnadsdekning etter kml § 10? Etter kulturminneloven § 10 (<http://lovdata.no/lov/1978-06-09-50/§10>) har fylkeskommunen anledning til å kreve kostnadsdekning når registreringene er utført i medhold av kulturminneloven § 9 (<http://lovdata.no/lov/1978-06-09-50/§9>). I en del § 9-saker kan det likevel være forhold som tilsier at det ikke kreves kostnadsdekning, til tross for at det blir gjennomført en registrering. Registreringen blir da en ren utgift for fylkeskommunen, som den heller ikke kan søke refundert fra Riksantikvarens midler.

3. Skjøtsel og tilrettelegging

Mange tiltak når det gjelder skjøtsel og tilrettelegging foregår etter innvilgete søknader til Riksantikvaren (RA). Hensikten med spørsmål 3a og 3b er å få en oversikt over tiltak som fylkeskommunene iverksetter uten at det er søkt om eller innvilget tilskudd fra Riksantikvaren.

3a. På hvor mange lokaliteter har fylkeskommunen utført skjøtsel av automatisk fredete kulturminner uten tilskudd fra RA (Riksantikvaren) i rapporteringsåret?

Med skjøtsel menes vedlikehold av kulturminnet eller de nærmeste omgivelser for å forhindre eller forsinke forfall. Eksempel på skjøtsel er erstatning av råtne deler i byggverk, vedlikeholdsmaling osv.

3b. På hvor mange lokaliteter har fylkeskommunen utført tiltak for tilrettelegging av automatisk fredete kulturminner uten tilskudd fra RA (Riksantikvaren)?

Med tilrettelegging menes tiltak for å gjøre kulturminnet mer tilgjengelig for publikum. Eksempel på tiltak er skilting, opparbeiding av stier etc.

4. Kostnader og kostnadsdekning

4a. Hvor store kostnader har fylkeskommunen hatt ifm. registreringer i mindre, private tiltak i rapporteringsåret?

Hensikten med spørsmålet er å få en oversikt over fylkeskommunenes total kostnader ved slike tiltak.

Det skal oppgis brutto kostnader til mindre, private tiltak i rapporteringsåret, med fratrekk for eventuelle statlige bevilgninger til fylkeskommunen.

4b. Hvor stort samlet beløp har fylkeskommunen krevd dekning for etter kml § 10 i rapporteringsåret? Her skal det oppgis kostnader fylkeskommunen har hatt ved slike tiltak, som har blitt krevd dekket inn av tiltakshaver. Det skal oppgis kostnader som fylkeskommunen har krevd inn i rapporteringsåret, uavhengig av om fylkeskommunenes kostnader har funnet sted året i forvegen.

DEL 2: Planarbeid og plansaksbehandling i fylkeskommunen

Skjema 51 er delt i en del 1 og 2, mellom planbehandling av kulturminner og den ordinære koordinerende planbehandlingen i fylkeskommunen. Bolkene B1, C1 og D1 og B2, C2 og D2 gjelder det samme tema, men kan besvares hver for seg av koordinator for rapportering innen kulturminnevernet og koordinator for rapportering om den ordinære planbehandlingen. Det er lagt opp til at rapporteringen på skjemaet kan splittes digitalt, slik at dette blir mulig. Se side 1 i veiledningen.

B2. Tid til plansaksbehandling og koordinering av folkehelse

Det skal rapporteres på antall årsverk som er brukt hver for seg til henholdsvis planbehandling og folkehelse i rapporteringsåret. Tallene skal oppgis med en desimal.

C2. Planbehandling

C21. Egen planlegging

Rapporteringen gjelder planlegging som følger prosessreglene i plan- og bygningsloven. Andre planleggings- eller handlingsdokumenter – i den grad de finnes – telles ikke her.

1a. Når ble gjeldende planstrategi vedtatt

Kravet om regional planstrategi er hjemlet i plan- og bygningsloven av 2008 kap. 7 (http://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71/KAPITTEL_2-1-1?q=regionalplanstrategi*#KAPITTEL_2-3). Planstrategien skal ta stilling til viktige regionale planspørsmål, og bør omfatte en beskrivelse av de viktigste utviklingstrekkene i fylket eller ulike deler av regionen. Veileder til utarbeidelse og bruk av regional planstrategi er gitt ved T-1495 (<http://www.regjeringen.no/pages/17299546/T-1495.pdf>).

Hvert nytt fylkesting skal vedta sin planstrategi, og det ønskes opplyst hvilket år dette ble gjort.

1b. Hvor mange regionale planer ble vedtatt siste år

Det spørres etter totalt antall regionale planer som er behandlet og vedtatt siste år etter saksbehandlingsreglene i plan- og bygningsloven. Det gjelder kun planer som har status som regional plan jf. plan og bygningsloven kap. 8.

1b1. Hvor mange av disse regionale planene omfatter flere fylker?

Spørsmålet gjelder antall planer som overskrider fylkesgrensen, også om planen ikke dekker alle områder eller hele arealet i fylkene som er berørt. Antallet planer utfyllt her kan ikke være større enn antallet planer utfyllt i spørsmål C1b over.

1b2. Når hele arealet i fylket ikke er dekket

Spørsmålet gjelder antall planer innenfor fylket, som omfatter mer enn én kommune men hvor

planen ikke dekker hele arealet i fylket. Antallet planer utfylt her kan ikke være større enn antallet planer utfylt i spørsmål C1b over.

C22. Har fylkeskommunen en gjeldende plan etter plan- og bygningsloven med spesielt fokus på...

Spørsmålet gjelder alle planer som fylkeskommunen har utarbeidet etter plan- og bygningslovens saksbehandlingsregler (kap. 8 i pbl). Spørsmålet er rettet inn mot planarbeid som har prioritet eller er vektlagt i ”Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging”, vedtatt ved kgl. res. 12. juni 2015 (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging/id2416682/>).

Det skal svares «Ja» eller «Nei» for tema hvor fylkeskommunen har en gjeldende plan. For de tema der svaret er «Ja», skal det oppgis årstall i høyre kolonne. Årstallet skal oppgis med 4 siffer.

Spørsmål 2a om temaplan for kulturminner er delegert til kulturminneavdelingen, og finnes under bolk C1.

2b. Naturmangfold

Miljødirektoratet har utgitt en rekke håndbøker hvor flere omhandler naturmangfold (<http://www.miljodirektoratet.no/no/Publikasjoner/Publikasjoner-fra-DirNat/DN-handboker/>). Se også om Forventningsdokumentet s. 14 ff. (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging/id2416682/>).

2c. Friluftsliv

Miljødirektoratet har utgitt en rekke håndbøker hvor flere omhandler friluftsliv (<http://www.miljodirektoratet.no/no/Publikasjoner/Publikasjoner-fra-DirNat/DN-handboker/>). Se også om Forventningsdokumentet s. 14 og s. 19 ff. (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging/id2416682/>).

2d. Grønnstruktur i tettsted

Miljødirektoratet utgav i 2014 en håndbok som spesifikt omhandler grønnstruktur i tettsted (<http://www.miljodirektoratet.no/Documents/publikasjoner/M100/M100.pdf>). Se også om Forventningsdokumentet s. 19 ff. (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging/id2416682/>).

2e. Vassdrag – i tillegg til de lovpålagte regionale vannforvaltningsplanene

For 2.1.6 følger det av forskrift av 15. desember 2006 nr. 1446 om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) § 26 (<http://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-12-15-1446#§26>), at det skal lages regionvise vannforvaltningsplaner. Planarbeidet ledes av den enkelte vannregionmyndighet og planene vedtas av de berørte fylkestingene med påfølgende godkjenning av Kongen. Disse planene er kjent for nasjonale myndigheter og trenger derfor ikke å bli rapportert inn særskilt. De planene som er rapportert inn under pkt. 2.1.6 er andre planer enn de lovpålagte regionale vannforvaltningsplanene.

2f. Fjellområder

Forventningsdokumentet s. 15-17 (kapitlet spesielt om næringsutvikling; landbruk, utmark, samisk kultur og reindrift, utbygging av fritidsboliger, mineralressurser)

(<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging/id2416682/>) gir bakgrunnsstoff for regionale planer for fjellområdene.

2g. Kystsonen

Forventningsdokumentet s. 16 (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging/id2416682/>) gir bakgrunnsstoff for regionale planer. Se også «Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen», fastsatt ved kgl.res. av 25. mars 2011

(http://www.regjeringen.no/nb/dep/kld/dok/lover_regler/retningslinjer/2011/differensiert-forvaltning-strandsonen.html?id=636763)

2h. Universell utforming

Universell utforming er utforming av produkter og omgivelser på en slik måte at de kan benyttes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming. Tilgjengelighet for personer med funksjonsnedsettelser er sentralt.

Samfunnsskapt hindringer kan gi dårligere vilkår for utdanning, arbeid og aktivt sosialt liv for personer med nedsatt funksjonsevne. Regjeringen har valgt å legge strategien universell utforming til grunn i arbeidet for oppnå mest mulig like vilkår.

Hvordan kommunene kan ivareta den overordnede målsetningen om bedret tilgjengelighet i sin arealplanlegging er utdypet i Rundskriv T-5/99 B "Tilgjengelighet for alle"

(https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/md/rus/1999/0005/ddd/pdfv/204359-t-5-99_b.pdf).

Se også a

- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets hjemmeside «Nytt om universell utforming» (<https://www.bufdir.no/Uu/nytt/>)
- NOU 2005: 8 Likeverd og tilgjengelighet (https://www.regjeringen.no/contentassets/e2361e34e995496589470336829751cc/no/pdfs/nou_200520050008000dddpdfs.pdf)
- St meld nr. 40 (2002-2003) Nedbygging av funksjonshemmende barrierer (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-40-2002-2003/id197129/>)
- FNs standardregler for funksjonshemmede, se vedlegg til St meld nr. 8 (1998 – 1999) (http://www.regjeringen.no/nb/dep/ad/dok/regpubl/stmeld/19981999/stmeld-nr-8-1998-99_.html?id=430886)

Se i tillegg Forventningsdokumentet (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging/id2416682/>) s. 22 (kap. Helse og trivsel).

2i. Folkehelse

Folkehelse ett av områdene i «Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging» (s. 21 ff) (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging/id2416682/>).

Folkehelsearbeid handler om å sørge for en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse og utjevner sosiale helseforskjeller gjennom å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygger psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, eller som beskytter mot helsetrusler, samt arbeid for en jevnere fordeling av faktorer som direkte eller indirekte påvirker helsen. I dette arbeidet kreves det en tverrsektoriell innsats.

Behovet for informasjon om kommuners forankring av folkehelse i planer etter plan- og bygningsloven er knyttet til nasjonale myndigheters oppfølging på området, herunder av folkehelseloven av 2011 (<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-29>) som har en kobling til plan- og bygningsloven.

2j. Jordvern

I St. meld nr. 9 (2011-2012) om "Landbruks- og matpolitikken", (<https://www.regjeringen.no/contentassets/adb6bd7b2dd84c299aa9bd540569e836/no/pdfs/stm201120120009000dddpdfs.pdf>) heter det (side 240 - 241):

«Regjeringen forventer at:

- fylkeskommunene og kommunene tar hensyn til landbruksarealer og kulturlandskapet, og bidrar til at de nasjonale jordvernmålene nås ved å begrense omdisponering av de mest verdifulle jordressursene og redusere oppsplitting av viktige arealer
- fylkeskommunene og kommunene bidrar til å hindre nedbygging av verdifulle landbruks-, natur- og friluftsområder. Regionale planer bør angi verdifulle landbruksarealer og gjennom langsiktige utbyggingsstrategier trekke klare grenser mot jordbruksarealer og overordnet grønnstruktur
- fylkeskommunene gir innspill til transportetatens utredninger av transportbehov, blant annet som grunnlag for å prioritere transporttilbud som kan dreie ny utbygging mot områder med færre arealkonflikter.»

Se også om Forventningsdokumentet s. 15 ff. (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging/id2416682/>).

2k. Energi

Spørsmålet er rettet inn mot planarbeid som har prioritet eller er vektlagt i Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene, fastsatt ved

- Kronprinsregentens resolusjon av 4. september 2009 (http://www.regjeringen.no/upload/MD/Vedlegg/Retningslinjer/Planretningslinje_klima_energi_090904.pdf) og
- "Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging" s. 13-14. (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging/id2416682/>)

2k1. Vindkraft

Det skal oppgis om fylkeskommunen, som en del av energiplanene, har en plan spesifikt for vindkraft, og eventuelt hvilket år denne ble vedtatt eller sist revidert.

En konsistenskontroll slår inn dersom det er svart «ja» på spørsmålet om det finnes plan for vindkraft og «nei» på spørsmålet om det finnes plan for energi.

2k2. Småkraftverk (vannkraft)

Det skal oppgis om fylkeskommunen, som en del av energiplanene, har en plan spesifikt for småkraftverk, og eventuelt hvilket år denne ble vedtatt eller sist revidert. En konsistenskontroll slår inn dersom det er svart «ja» på spørsmålet om det finnes plan for småkraftverk og «nei» på spørsmålet om det finnes plan for energi.

2l. Klima

Spørsmålet er rettet inn mot planarbeid som har prioritet eller er vektlagt i Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene, fastsatt ved

- Kronprinsregentens resolusjon av 4. september 2009 (http://www.regjeringen.no/upload/MD/Vedlegg/Retningslinjer/Planretningslinje_klima_energi_090904.pdf) og
- ”Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging” s. 13 ff. (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging/id2416682/>).

Det gis et varsel dersom det enten:

- er svart «ja» på spørsmål om det finnes plan for klima, men «nei» på at det finnes plan for energi
- er svart «nei» på spørsmål om det finnes plan for klima, men «ja» på at det finnes plan for energi

Det er fullt mulig å levere inn skjema selv om man får en slik melding.

2m. Samordnet areal- og transportplanlegging og/eller utbyggingsmønster

Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging fastsatt ved kgl. res. av 26.09 2014 (http://www.regjeringen.no/nb/dep/kmd/dok/lover_regler/retningslinjer/2014/Statlige-planretningslinjer-for-samordnet-bolig--areal--og-transportplanlegging.html?id=768003) har erstattet Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging (rundskriv T-5/93). Se også om Forventningsdokumentet s. 19 ff. (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging/id2416682/>).

2n. Næringsutvikling, inkludert handel-, senter-, og servicestruktur

Spørsmålet er rettet inn mot planarbeid som har prioritet eller er vektlagt i ”Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging”.

Næringsutvikling (som inkluderer handel-, senter-, og servicestruktur) er omtalt i Forventningsdokumentet henholdsvis s. 15 ff. (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging/id2416682/>).

2o. Fritidsutbygging

Spørsmålet er rettet inn mot planarbeid som har prioritet eller er vektlagt i ”Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging” s. 16 (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging/id2416682/>).

C23. Behandling av kommunale planer

Her skal det rapporteres på alle behandlede kommunale planer, også kulturminneplaner, og alle innsigelser, også innsigelser inkludert kulturminner.

Tabellradene

Det skal rapporteres separat for

- 3a. Kommune(del)planer, dvs. både kommuneplan og kommunedelplaner
- 3b. Områdereguleringer, pbl. § 12-2 (<http://lovdata.no/lov/2008-06-27-71/§12-2>)
- 3c. Detaljreguleringer, pbl. § 12-3 (<http://lovdata.no/lov/2008-06-27-71/§12-3>).

Både private detaljreguleringer godkjent av kommunen og kommunale reguleringsplaner skal regnes med.

Tabellkolonnene

a. Antall behandlede planer

Spørsmålene gjelder planer som fylkeskommunen har behandlet / gitt uttalelse til. Her skal fylkeskommunen regne med de planer som har medført uttalelser som fylkeskommunen har journalført, enten disse uttalelsene er gitt pr telefon, e-post, møte eller ved brev. Planer som fylkeskommunen har gitt uttalelser til, men der hvor disse uttalelsene ikke er journalført, skal ikke regnes med.

Når fylkeskommunen i løpet av samme kalenderår både gir uttalelse til varsel om oppstart av arbeid med en reguleringsplan og til offentlig ettersyn av planforslaget, skal begge uttalelsene telles.

Et planforslag til høring som kommer til behandling for 2. gang, skal regnes som ny plan.

Hvis planen etter høring blir vesentlig endret, og sendt på ny høring, skal planen telles på nytt ved 2. gangs behandling. Planer brakt til mekling (kolonne c) telles ikke som ny behandling, og skal derfor ikke regnes med i summen.

b. Antall planer med innsigelser i alt

Med "innsigelse" menes **formelt fremmet innsigelse i høringsfasen**. Varsel om mulig innsigelse tidlig i planprosessen, som ikke er fulgt opp i formell høringsfase, skal ikke tas med.

Alle formelle innsigelser skal regnes med, uavhengig av om de er trukket seinere i planfasen på grunn av planendringer eller i mekling. Dersom det fremmes innsigelse mot en plan på nytt igjen i 2. eller seinere høringer, **skal** planen telles på nytt.

c. Antall planer brakt til mekling

Hensikten med mekling i innsigelsessaker, er at plankonflikter kan bli løst i en prosess mellom kommunen og vedkommende organ. Meklingen forutsettes foretatt av fylkesmannen.

Her skal det telles antall kommunale planer med innsigelse fra fylkeskommunen som er oversendt til fylkesmannen i samsvar med regelverket.

Rundskriv T-2/14 <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/retningslinjer-for-innsigelse-i-plansaker-etter-plan--og-bygningsloven/id751295/> gir veiledning om prosessen for mekling i innsigelsessaker.

D. Dispensasjonsbehandling

Juridisk definisjon av dispensasjon:

En dispensasjon er et avvik fra lov eller bestemmelse i plan. Et forvaltningsorgan kan ikke dispensere hvis formålet med loven eller bestemmelsen blir vesentlig tilsidesatt. I tillegg må fordelene ved dispensasjonen være klart større enn ulempene.

Hva skal rapporteres?

Her skal fylkeskommunen rapportere om dispensasjonssøknader etter plan- og bygningslovens kapittel 19. Det gjelder alle søknader om varig eller midlertidig dispensasjon fra bestemmelser fastsatt i plan- og bygningsloven, i forskrifter til loven, eller i planer vedtatt etter loven».

Tabellkolonnene

a. Antall søknader behandlet i alt

Her kan fylkeskommunen regne med de uttalelsene den har journalført ut, enten de er gitt pr telefon, e-post, etter møte, befarig eller ved brev. Poenget er at tilbakemeldingen må kunne etterprøves i senere saksbehandling. Dersom kommunen ikke følger uttalelsen, må fylkeskommunen kunne følge opp ved klage. *Dersom en sak er avhengig av dispensasjon fra flere av de bestemmelsene som er listet opp i spørsmålene E1a – E2g, skal det regnes som én sak, og det tema som fylkeskommunen vurderer som det fremherskende bestemmer hvilket "punkt eller tema" den registreres under. Det skal registreres bare ett tema pr. sak.*

Normalt vil antallet behandlede søknader være et større antall enn søknader der fylkeskommunen har frarådet dispensasjon (som igjen normalt vil være et større antall enn der fylkeskommunen har påklaget vedtak). Unntak kan gjelde for vedtak som blir behandlet ett år, og så frarådd dispensasjon etter årsskiftet og eventuelt påklaget neste år.

b-c. Herav antall søknader der fylkeskommunen har frarådet dispensasjon / påklaget vedtak om dispensasjon

Spørsmålene gjelder dispensasjonssøknader etter pbl. § 19-1 (<http://lovdata.no/lov/2008-06-27-71/§19-1>). Fylkeskommunen kan uttale seg (men har ikke myndighet til å avgjøre) dispensasjonssøknader etter plan- og bygningsloven.

Spørsmålene skal besvares med å telle opp antall søknader der endringen er av så vesentlig karakter at fylkeskommunen har frarådet eller påklaget dispensasjon.

Med "**fraråding**" menes en skriftlig, grunngitt uttalelse, som gis når fylkeskommunen mener lovens krav for å kunne gi dispensasjon ikke er oppfylt, eller – når lovens vilkår foreligger – og det etter fylkeskommunens skjønn likevel vil føre til en planfaglig dårlig løsning.

Med «**påklaging**» menes en skriftlig, grunngitt klage fra fylkeskommune, som gis når fylkeskommunen mener at lovens krav for å gi dispensasjon ikke er oppfylt, og når sakens viktighet tilsier at dispensasjon ikke bør finne sted.

Tilsvarende kan summen av kolonne b. og kolonne c, hver for seg, være større enn antall saker oppgitt under a.

Tabellradene

1 + 2. Dispensasjonssøknader etter plan- og bygningsloven i alt som er oversendt fra kommunene

I radene under skal det telles antall søknader etter pbl. kapittel 19

(https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71/KAPITTEL_3-5#KAPITTEL_3-5) i alt og etter utfallet av fylkeskommunens behandling av disse.

Feltet er et automatisk summeringsfelt av feltene 1a-2g **og** tilsvarende felt i bolk D1 spørsmål 3. Det gjelder for alle kolonnene.

Fylkeskommunen må sjekke om denne summen stemmer med antallet dispensasjonssøknader fylkeskommunen har **behandlet** i rapporteringsåret alt. Til grunn for plan- og bygningslovens bestemmelser ligger en rekke sektorlover og nasjonale og internasjonale føringer, se nedenfor.

Det skilles i skjemaoppsettet mellom:

1. Dispensasjon fra plan- og bygningslovens § 1-8 om forbud mot tiltak mv langs sjø og vassdrag (<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71/§1-8>), og
2. Søknader om dispensasjon fra statlige eller regionale planer med hjemmel i plan- og bygningsloven

Søknader om dispensasjoner fra § 1-8 vil som regel også innebære dispensasjoner fra kommuneplan og reguleringsplan. I skjema rapporteres dette imidlertid under punkt 1 a eller 1b, selv om det også for eksempel vil berøre friluftsliv og retten til fri ferdsel og opphold i naturen.

1. Dispensasjon fra pbl § 1-8 om forbud mot tiltak mv langs sjø og vassdrag

1a. Strandsonen

Dette omfatter hele 100-metersbeltet langs sjø utenom byer og tettsteder, også de områder som ikke omfattes av byggeforbudet pbl. § 1-8 (<http://lovdata.no/lov/2008-06-27-71/§1-8>) fordi de er regulert, avsatt til byggeområde eller område for råstoffutvinning i kommuneplanen eller det er gitt bestemmelser om spredt utbygging etter pbl. § 11-7 nr. 5b (<http://lovdata.no/lov/2008-06-27-71/§11-7>).

Her rapporteres dispensasjonssøknader fra alle bestemmelser som skal ivareta hensyn til natur-, og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser i strandsonen.

1b. Vassdrag

Spørsmålet omhandler områder med byggeforbud langs ferskvann, dvs. områder angitt i kommuneplanens arealdel med bestemmelser om byggeforbud langs vassdrag, jf. pbl. § 1-8 (<http://lovdata.no/lov/2008-06-27-71/§1-8>).

Her rapporteres dispensasjonssøknader fra alle bestemmelser som skal ivareta hensyn til natur-, og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser langs vassdrag.

2. Søknader om dispensasjon fra kommunale planbestemmelser om:

Under spørsmål 2 er det listet opp noen plantema som blir ivaretatt i bestemmelser til kommuneplanens arealdel eller reguleringsplan eller i andre planbestemmelser. I de tilfeller en dispensasjon vil berøre eller få konsekvenser for flere plantema, krysses det av for den begrunnelsen fylkeskommunen har lagt mest vekt på i sin uttalelse/fraråding.

2b. Landskap, kulturlandskap (inkl. byggeforbud innenfor LNFR-områder)

Dette punktet berører i hovedsak dispensasjonssøknader fra bestemmelser kommunen har fattet om hensynssoner etter § 11-8, og tilhørende bestemmelser i reguleringsplan. For eksempel § 11-8 c) «Sone med særlige hensyn til landbruk, reindrift, friluftsliv, grønnstruktur, landskap eller bevaring av naturmiljø eller kulturmiljø med angivelse av interesse».

Når et område er avsatt som et LNFR-område betyr det et bygge- og deleforbud. De eneste unntak kan være tiltak som er nødvendig for landbruk, reindrift og gårdstilknyttet næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag. Når formål, omfang og lokalisering av spredt bolig, fritids- eller næringsbebyggelse i LNFR-områder er avklart i arealdelen til kommuneplanen jf § 11-11 nr 2, kan det tillates gjennom behandling av enkeltvis søknader.

2c. Større, sammenhengende naturområder

Dette punktet har berøringsgrenser til flere andre hensyn nevnt i denne rapporteringen, som landskap, friluftsliv, og samordnet areal- og transportplanlegging. I hovedsak vil saker under dette punktet være en underkategori av «landskap og kulturlandskap», men til forskjell fra det punktet gjelder rapportering her tiltak i større sammenhengende naturområder. Det bes om en særskilt rapportering på dispensasjonssøknader hvor tiltaket det søkes om er et tyngre inngrep som f. eks. en anleggsvei, tømmervei eller annet veiinngrep, eller tiltak som innebærer en oppdeling, inngrep eller verdiforringelse av et større sammenhengende naturområde.

2d. Friluftsliv, dvs. retten til fri ferdsel og opphold i naturen

Under dette punktet rapporteres det om dispensasjonssøknader fra bestemmelser i plan som vil medføre stengsler og hindringer i retten til ferdsel og opphold i naturen, jf. friluftsloven. Søknader som gjelder hindringer for fri ferdsel i strandsone og i 100-metersbeltet langs vassdrag skal imidlertid ikke telles opp her, men under spørsmålene 1a og 1b. Punktet gjelder kun tiltak som begrenser allemannsretten. Dispensasjonssøknader som berører hensyn til vern av landskap/kulturlandskap eller sammenhengende naturområder rapporteres under disse punktene.

2e. Samordning av areal- og transportplanlegging

Kommunal og regional planlegging skal sikre en samordnet bolig, areal- og transportplanlegging, for å fremme en bærekraftig samfunnsutvikling. I de Nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging/id2416682/>) er dette gjennomgående. I Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (<https://www.regjeringen.no/contentassets/689bae9d728e48e8a633b024dcd6b34c/sprbatp.pdf>) er de nasjonale forventningene konkretisert.

Under dette punktet skal det rapporteres søknader om dispensasjon fra kommunens hovedgrep om framtidig arealbruk, slik det er fastsatt med bestemmelser i kommuneplanens arealdel og/eller utbyggingsavtaler om prioriterte vekstområder eller områder med sterkere vern. Det kan gjelde endring av grønngrænse/byggegrænse, eller endring av arealer fastsatt til framtidig boligbygging, næringsutvikling, handel eller landbruk, og endringer i omfang. Men også bestemmelser om vei og transportplanlegging, herunder kommunens parkeringspolitikk.

2f. Universell utforming og tilgjengelighet

I planlegging etter plan- og bygningsloven skal prinsippet om universell utforming ivaretas.

Tilgjengelighet og universell utforming av uteområder kan sikres gjennom bestemmelser til arealplan og reguleringsplan. I rapporteringen kan dette gjelde dispensasjoner fra bestemmelser om funksjons- og kvalitetskrav f. eks. §11-9 pkt 5, og §12-7 Bestemmelser i reguleringsplan pkt. 4 og 5.

I byggeteknisk forskrift (TEK-17) er det også krav om universell utforming se (<https://dibk.no/byggeregler/tek/>). Eventuelle søknader om dispensasjon fra forskriftskrav om universell utforming ved tiltak/ombygging av eksisterende byggverk (pbl §31-2), rapporteres også her. Mer om universell utforming og tilgjengelighet i arealplanlegging i Rundskriv T-5/99 B "Tilgjengelighet for alle" (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/t-599-b-tilgjengelighet-for-alle-/id108439/>).

2g. Barn og unges oppvekstmiljø

Hensynet til barn og unges interesser i planleggingen er sterkt forankret i plan- og bygningsloven. I blant annet formålsparagrafen § 1-1, i krav til egen ordning for å ivareta barn og unges interesser § 3-3, i krav til medvirkning § 5-1, og i [Byggeteknisk forskrift \(TEK 17\)](#). I tillegg er det egne rikspolitiske retningslinjer om barn og planlegging ([Rundskriv T-2/2008](#)). Fylkeskommunen skal veilede kommunene for å sikre at barn og unges interesser blir ivaretatt i kommunens planarbeid.

Under dette punktet rapporteres om søknader fylkeskommunen mottar fra kommunene til uttalelse om dispensasjon fra lov, forskrift, eller kommunens krav i bestemmelser til kommuneplan eller reguleringsplan. Det kan for eksempel gjelde søknad om dispensasjon fra krav til leke- eller uteareal, eller anlegg som skal brukes av barn og unge som skal være sikret mot forurensning, støy, trafikkfare og annen helsefare.

2h. Andre planfaglige bestemmelser

Her rapporteres om dispensasjonssøknader fra, f. eks. krav om reguleringsplan, rekkefølgekrav, utbyggingsvolum og funksjonskrav mm, som ikke berører tema som er nevnt ovenfor. Det kan gjelde (bl.a.)

1. Krav om reguleringsplan
Dette kan være saker med søknad om dispensasjon fra bestemmelser om reguleringsplan for visse arealer eller for visse tiltak, samt at det skal foreligge områderegulering før detaljregulering kan vedtas.
2. Rekkefølgekrav
Krav om at det f.eks. skal være etablert samfunnsservice, teknisk infrastruktur, grønnstruktur etc før områder tas i bruk, og tidspunkt for når områder kan tas i bruk til bygge- og anleggsformål samt rekkefølgen på utbyggingen.
3. Byggegrenser, utbyggingsvolum og funksjonskrav
Alle saker som for eksempel byggegrenser mot vei mv, byggehøyde og utnyttelsesgrad og ulike funksjonskrav til bygg, anlegg, oppholdsplasser, skilt og reklame, parkering mv, som ikke berører de tema som er nevnt ovenfor i 2a – g, tas med her. Planfaglige krav som er bestemt for å ivareta for eksempel «universell utforming og tilgjengelighet», «barn og unges oppvekstmiljø», og friluftsliv/allemannsretten etc., rapporteres under punkt 2a-g.

3. Søknader om dispensasjon fra regionale planer med hjemmel i plan- og bygningsloven

Dette punktet omfatter regionale planbestemmelser. Rapporteringen er avgrenset til regionale planbestemmelser der myndigheten til å gi dispensasjon ligger hos kommunen, og ikke midlertidig er gitt til fylkeskommunen (jf pbl. §19-4).

Merk at antallene oppgitt for dette spørsmålet ikke er med i summen for spørsmål 1 og 2 over.

Tabellkolonnene:

Punkt 3. a. b. og c. gjelder søknader om dispensasjon fra regionale planbestemmelser med forbud om at det blir iverksatt særskilt angitte bygge- eller anleggstiltak uten samtykke fra regional planmyndighet, alternativt bestemmelser om at slike tiltak uten slikt samtykke bare kan iverksettes i samsvar med godkjent arealplan (jf. pbl. § 8-5. *Regional planbestemmelse*).

Dersom fylkeskommunen har behandlet slike søknader (antallet oppgis i kolonne a), angis det i kolonnene b. og c. henholdsvis antall søknader der samtykke er gitt og antall søknader der slikt samtykke ikke er gitt. *Delvis samtykke eller samtykke med vilkår regnes som samtykke.*

Kolonne a. skal normalt være likt summen av kolonne b og c. Alle saker som er behandlet i rapporteringsåret skal med.

G. Kommentarer og merknader til skjemaet

En veiledning blir aldri 100 prosent dekkende for alle som skal bruke den; den kan alltid bli bedre. Vi ber om tilbakemelding på disposisjonen av skjema, uklare spørsmålsstillinger eller dårlige forklaringer i veiledningen, og gjerne hvilke tiltak som kan gjøre den bedre.

Dersom flere medarbeidere har bidratt til skjemautfyllingen, kan navn, epostadresse og telefonnummer på disse oppgis i denne cellen.

H. Grunnlag for rapportering og utfylling av skjemaet

1. Er elektronisk sakssystem brukt som grunnlag for store deler av rapporteringen?

Vi har grunn til å anta at saksbehandlingsverktøy, arkivsystemer og plansystemer er tilgjengelig for den / de som skal rapportere på skjema. Hvorvidt de er brukt som rapporteringsgrunnlag, uavhengig av om rapporteringen bygger på (egendefinerte) filuttrekk eller ikke, skal oppgis med å svare «**Ja**» eller «**Nei**».

Et «**Ja-svar**» åpner spørsmål 1a. Et «**Nei-svar**» sperrer for utfylling av spørsmål 1a.

1a. Hvis «Ja» i spørsmålet over: Er tallene framkommet som resultat av maskinelle opptellinger/summeringer?

Hvis fylkeskommunen selv, eller den som leverer fylkeskommunens plansystemer har lagt til rette for maskinelle opptellinger/summeringer på en slik måte at dette er brukt som rapporteringsunderlag, skal det svares «**Ja**» på spørsmålet.

Hvis fylkeskommunens sakssystem er brukt som grunnlag for manuelle opptellinger/summeringer til KOSTRA-rapporteringen, skal det svares «**Nei**» på spørsmålet.

2. Antall timer det tok å rapportere i alt

Cellen er en automatisk summering av spørsmål 2a og 2b nedenfor, og skal ikke fylles ut.

2a. Antall timer det tok å framskaffe informasjonen

Her skal oppgis bare den tid det har tatt å ekstrahere informasjon fra fylkeskommunens saks- og plansystemer.

Tid brukt på oppdatering av disse systemene forut for informasjonsuthenting skal ikke regnes med.

2b. Antall timer det tok å fylle ut skjemaet

Her skal oppgis bare den tida det tok å fylle inn data i skjema, **etter at** informasjonen var skaffet til veie. Det skal ikke skilles på arbeidstid til manuell datainnlegging eller mer automatiske utfyllingsrutiner.